

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „BORUŽĖLĖ“ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2025 m. rugsėjo 24 d. Nr. 1-1317
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.46 straipsnio 1, 4 dalimis ir 2.47 straipsniu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 2 straipsnio 18¹ dalimi, 28 straipsnio 6 dalimi, 43 straipsnio 3 ir 4 dalimis, 44 straipsnio 2 ir 4 dalimis, 59 straipsnio 16 dalimi, 60 straipsnio 3 ir 6 dalimis, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo 5 straipsnio 2 dalimi, 3 dalies 1 ir 8 punktais, 4 dalimi ir 7 straipsnio 1–3 dalimis, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 9 punktu ir Nuostatų, įstatų ar statutų įforminimo reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2011 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. V-1164 „Dėl Nuostatų, įstatų ar statutų įforminimo reikalavimų patvirtinimo“, Vilniaus miesto savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Biudžetinės įstaigos Vilniaus lopšelis-darželis „Boružėlė“ nuostatus (pridedama).

2. Įgalioti ir įpareigoti biudžetinės įstaigos Vilniaus lopšelis-darželis „Boružėlė“ direktorių per 14 dienų nuo šio sprendimo paskelbimo Teisės aktų registre dienos pateikti Juridinių asmenų registrui šio sprendimo identifikacinį kodą Teisės aktų registre bei atlikti visus kitus reikiamus veiksmus, kad būtų užtikrintas 1 punktu patvirtintų nuostatų įregistravimas Juridinių asmenų registre valstybės įmonėje Registrų centre.

3. Pripažinti netekusiu galios Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2019 m. rugpjūčio 28 d. sprendimo Nr. 1-175 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės ikimokyklinio ugdymo nuostatų patvirtinimo“ 1.3 papunktį.

4. Pavesti:

4.1. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Tarybos veiklos administravimo skyriaus vedėjui užtikrinti 1 punktu patvirtintų nuostatų paskelbimą Teisės aktų registre;

4.2. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjui kontroliuoti, kaip vykdomas šis sprendimas.

Meras

Valdas Benkuskas

PATVIRTINTA

Vilniaus miesto savivaldybės tarybos

2025 m. rugsėjo 24 d.

sprendimu Nr. 1-1317

BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „BORUŽĖLĖ“ NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biudžetinės įstaigos Vilniaus lopšelio-darželio „Boružėlė“ nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja Vilniaus lopšelio-darželio „Boružėlė“ (toliau – Lopšelis-darželis) teisinę formą, priklausomybę, savininką, savininko teises ir pareigas įgyvendinančią instituciją, buveinę, Lopšelio-darželio grupę, pagrindinę paskirtį, ugdymo kalbą ir ugdymo formas, veiklos teisinį pagrindą, sritis, rūšis, tikslą, uždavinius, funkcijas, Lopšelio-darželio teises ir pareigas, veiklos organizavimą ir valdymą, savivaldą, darbuotojų priėmimo į darbą ir atleidimą iš jo, jų darbo apmokėjimo tvarką ir atestaciją, lėšas, jų naudojimo tvarką ir finansinės veiklos kontrolę, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūros pertvarkos tvarką.

2. Lopšelio-darželio oficialusis pavadinimas – Vilniaus lopšelis-darželis „Boružėlė“, trumpasis pavadinimas – lopšelis-darželis „Boružėlė“. Lopšelis-darželis įregistruotas Juridinių asmenų registre, kodas – 190021721.

3. Lopšelio-darželio istorija: Vilniaus lopšelis-darželis Nr. 101 įsteigtas Vilniaus miesto darbo žmonių deputatų tarybos Vykdomojo komiteto 1967 m. liepos 14 d. sprendimu Nr. 388. Lopšelio-darželio veiklos pradžia – 1968 m. kovo 15 d. Vilniaus miesto tarybos 1996 m. spalio 4 d. sprendimu Nr. 171 lopšeliui-darželiui suteiktas pavadinimas – Vilniaus lopšelis-darželis „Boružėlė“.

4. Lopšelio-darželio teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

5. Lopšelio-darželio priklausomybė – savivaldybės.

6. Lopšelio-darželio savininkė – Vilniaus miesto savivaldybė, kodas 111109233, adresas Konstitucijos pr. 3, LT-09601 Vilnius.

7. Lopšelio-darželio savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Vilniaus miesto savivaldybės meras, išskyrus tas Lopšelio-darželio savininko teises ir pareigas, kurios yra priskirtos išimtinai ir paprastajai Vilniaus miesto savivaldybės tarybos kompetencijai (jeigu paprastosios Vilniaus miesto savivaldybės tarybos kompetencijos įgyvendinimo taryba nėra perdavusi merui). Jos kompetencija:

7.1. tvirtina Nuostatus;

7.2. priima į pareigas ir atleidžia iš jų ar nušalina nuo pareigų Lopšelio-darželio vadovą;

7.3. priima sprendimą dėl Lopšelio-darželio buveinės pakeitimo;

- 7.4. priima sprendimą dėl Lopšelio-darželio pertvarkymo, reorganizavimo ar likvidavimo;
- 7.5. priima sprendimą dėl Lopšelio-darželio filialo steigimo ir jo veiklos nutraukimo;
- 7.6. skiria ir atleidžia likvidatorių arba sudaro likvidacinę komisiją ir nutraukia jos įgaliojimus;
- 7.7. sprendžia kitus teisės aktuose ir Nuostatuose jos kompetencijai priskirtus klausimus.
8. Savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos sprendimai įforminami raštu.
9. Lopšelio-darželio veiklos koordinatorius – pagal kompetenciją įstaigą kuriojantis Vilniaus miesto savivaldybės administracijos struktūrinis padalinys.
10. Lopšelio-darželio buveinė – Latvių g. 40, LT-08113 Vilnius.
11. Įstaigos grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla.
12. Lopšelio-darželio pagrindinė paskirtis – ikimokyklinio ugdymo grupės įstaiga lopšelis-darželis.
13. Ugdymo kalba – lietuvių.
14. Ugdymo formos – ikimokyklinio ugdymo grupė, priešmokyklinio ugdymo grupė.
15. Ugdymo proceso organizavimo būdas – dieninis.
16. Lopšelis-darželis vykdo neformaliojo vaikų švietimo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas.
17. Mokymosi pasiekimus įteisinantys dokumentai neišduodami.
18. Lopšelis-darželis yra viešasis juridinis asmuo, turintis savo antspaudą su Vilniaus miesto savivaldybės herbu ir savo pavadinimu, atsiskaitomąją ir kitas sąskaitas Lietuvos Respublikoje įregistruotuose bankuose ir (ar) kitose kredito įstaigose, atributiką. Savo veikloje Lopšelis-darželis vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos ratifikuotomis tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos teisės aktais, Vilniaus miesto savivaldybės teisės aktais, kitais teisės aktais ir Nuostatais.

II SKYRIUS

LOPŠELIO-DARŽELIO VEIKLOS SRITYS IR RŪŠYS, TIKSLAS, UŽDAVINIAI, FUNKCIJOS, MOKYMO SI PASIEKIMUS ĮTEISINANČIŲ DOKUMENTŲ IŠDAVIMAS

19. Lopšelio-darželio veiklos sritis – švietimas.
20. Lopšelio-darželio pagrindinė švietimo veiklos rūšis – ikimokyklinis ugdymas, kodas 85.10.
21. Lopšelio-darželio kita švietimo veiklos rūšis – švietimui būdingų paslaugų veikla, kodas 85.6.
22. Lopšelio-darželio kitos ne švietimo veiklos rūšys:

22.1. maisto ir gėrimų tiekimas pagal sutartį ir kitų maitinimo paslaugų veikla, kodas 56.22.00;

22.2. nuosavo arba nuomojamo nekilnojamojo turto nuoma ir eksploatavimas, kodas 68.20.

23. Lopšelio-darželio tikslas – padėti vaikui tenkinti jo prigimtinius, kultūrinius poreikius, plėtoti dvasines, intelektines ir fizines asmens galias, bendrąsias ir esmines kompetencijas, būtinas tolesniam mokymuisi pagal pradinio ugdymo programą.

24. Lopšelio-darželio uždaviniai:

24.1. teikti vaikams kokybišką ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą;

24.2. telkti vaikus ir suaugusiuosius bendruomenės veiklai, vykdyti visuomenės kultūrinio ugdymo funkcijas;

24.3. užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką;

24.4. taikyti ugdymo metodus, atitinkančius vaiko amžiaus tarpsnio ir individualius ypatumus, ugdymo srities specifiką;

24.5. ugdymo procesą grįsti mokytojo asmenybe ir jo pasaulėžiūros, dorovinės ir profesinės kompetencijos nuolatinio augimo nuostatomis;

24.6. individualizuoti ir diferencijuoti ugdymo turinį, atitinkantį ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo tikslus, raidos ypatumus, ugdymosi poreikius ir interesus.

25. Lopšelis-darželis, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, vykdo šias funkcijas:

25.1. vykdo ikimokyklinį ugdymą pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintas ikimokyklinio ugdymo programos gaires parengtą ikimokyklinio ugdymo programą, vykdo priešmokyklinį ugdymą pagal vienų metų švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintą priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą; atsižvelgdamas į Lopšelio-darželio bendruomenės reikmes, taip pat į vaikų poreikius ir interesus, konkretina ir individualizuoja ugdymo turinį;

25.2. teisės aktų nustatyta tvarka rengia ikimokyklinio ugdymo programą;

25.3. vykdo ugdymo sutartyse sutartus įsipareigojimus, užtikrina geros kokybės ugdymą;

25.4. inicijuoja vaikų ugdymo (-si) pasiekimų tyrimus;

25.5. sudaro palankias sąlygas ugdyti vaikų tautinį, pilietinį sąmoningumą, puoselėti kultūrinę ir socialinę brandą, tenkinti saviugdos ir saviraiškos poreikius;

25.6. sudaro sąlygas darbuotojams kelti kvalifikaciją, dalytis gerąja patirtimi;

25.7. užtikrina higienos normas, teisės aktų reikalavimus atitinkančią sveiką, saugią ugdymosi ir darbo aplinką, vykdo žalingų įpročių, smurto ir patyčių prevenciją;

25.8. kuria ugdymo turinio reikalavimams įgyvendinti reikiamą materialinę bazę vadovaudamasis švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintais Švietimo aprūpinimo standartais;

25.9. organizuoja vaikų maitinimą Lopšelyje-darželyje;

25.10. viešai skelbia informaciją apie Lopšelio-darželio veiklą teisės aktų nustatyta tvarka, organizuoja tėvų (globėjų) švietimą;

25.11. Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka vykdo vaiko minimalios priežiūros priemones, sudaro Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisiją;

25.12. vaikų tėvų (globėjų) pageidavimu teikia mokamas papildomas paslaugas (studijas, būrelius, ekskursijas ir kt.);

25.13. vykdo kitas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

III SKYRIUS LOPŠELIO-DARŽELIO TEISĖS IR PAREIGOS

26. Lopšelis-darželis, įgyvendindamas jam pavestą tikslą ir iškeltus uždavinius, vykdydamas jam priskirtas funkcijas, turi teisę:

26.1. vykdyti neformaliojo švietimo programas;

26.2. parinkti ugdymo (-si) ir veiklos būdus;

26.3. bendradarbiauti su savo veiklai įtakos turinčiais fiziniais ir juridiniais asmenimis;

26.4. vykdyti šalies ir tarptautinius švietimo projektus;

26.5. gauti paramą Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo nustatyta tvarka;

26.6. įgyvendinti kitas teisės aktuose numatytas teises.

27. Lopšelis-darželis, įgyvendindamas jam pavestus tikslus ir uždavinius, vykdydamas jam priskirtas funkcijas, privalo:

27.1. užtikrinti kokybišką ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymą;

27.2. sudaryti higienos normas atitinkančias ugdymo sąlygas;

27.3. užtikrinti Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus atitinkančią sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką;

27.4. naudoti lėšas Nuostatuose nurodytiems uždaviniams įgyvendinti pagal asignavimų valdytojo patvirtintas programas;

27.5. teikti savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai ir kitoms Lietuvos Respublikos įstatymų numatytoms institucijoms veiklos ataskaitas;

27.6. pasirašyti ugdymo sutartis ir vykdyti jose numatytus įsipareigojimus;

27.7. vykdyti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS LOPŠELIO-DARŽELIO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS

28. Lopšelio-darželio veiklos organizavimo teisinis pagrindas:

28.1. Lopšelio-darželio strateginis planas, patvirtintas Lopšelio-darželio direktoriaus, pritarus Lopšelio-darželio tarybai ir Vilniaus miesto savivaldybės vykdomajai institucijai ar jos įgaliotam asmeniui;

28.2. Lopšelio-darželio metinis veiklos planas, patvirtintas Lopšelio-darželio direktoriaus, pritarus Lopšelio-darželio tarybai;

28.3. kiti Lopšelio-darželio veiklą reglamentuojantys ir teisės aktų nustatyta tvarka parengti, suderinti ir patvirtinti teisės aktai.

29. Lopšeliui-darželiui vadovauja direktorius, skiriamas penkeriems metams į pareigas viešo konkurso būdu ir atleidžiamas iš jų Vilniaus miesto savivaldybės mero Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

30. Pasibaigus direktoriaus pirmajai penkerių metų kadencijai, jis skiriamas be konkurso antrajai penkerių metų kadencijai, jeigu jo metų veikla kiekvienais metais buvo vertinama kaip viršijanti lūkesčius arba atitinkanti lūkesčius (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – labai gerai arba gerai) ir jis sutinka eiti pareigas. Pasibaigus direktoriaus kadencijai, jam sutikus, jo įgaliojimai pratęsimi, iki įvyks viešas konkursas direktoriaus pareigoms eiti ir bus paskirtas direktorius. Direktorius, baigęs penkerių metų kadenciją, turi teisę dalyvauti Lopšelio-darželio viešame konkurse direktoriaus pareigoms eiti.

31. Viešas konkursas Lopšelio-darželio direktoriaus pareigoms eiti skelbiamas teisės aktų nustatyta tvarka likus ne mažiau kaip 4 mėnesiams iki Lopšelio-darželio direktoriaus kadencijos pabaigos, išskyrus atvejus, kai direktorius paskiriamas be konkurso antrajai penkerių metų kadencijai arba Lopšelio-darželio direktoriumi paskiriamas buvęs kitos švietimo įstaigos direktorius penkerių metų kadencijai.

32. Lopšelio-darželio direktoriumi gali būti ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį arba prilygintą aukštojo mokslo kvalifikaciją, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintą kaip lygiavertę užsienyje įgytą kvalifikaciją turintis asmuo, kuris pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 5¹ straipsnį yra nepriekaištingos reputacijos ir jam atliktas vadovavimo valstybinei ar savivaldybės švietimo įstaigai (išskyrus aukštąją mokyklą) kompetencijų vertinimas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka arba, jeigu jis vienoje švietimo įstaigoje vadovo pareigas ėjo ne mažiau kaip 10 metų ir jam atliktas vadovavimo valstybinei ar savivaldybės švietimo įstaigai (išskyrus aukštąją mokyklą) kompetencijų vertinimui prilygintas vertinimas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

33. Asmuo skiriamas į Lopšelio-darželio direktoriaus pareigas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka, įvertinus jo gebėjimus įgyvendinti viešam konkursui pateiktas vadovavimo švietimo įstaigai gaires ir pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

34. Nuostatuose neaptarti klausimai, susiję su Lopšelio-darželio direktoriaus skyrimu ir atleidimu, sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

35. Lopšelio-darželio direktorius iš pareigų nepasibaigus kadencijai gali būti atšaukiamas tik dėl šių priežasčių:

35.1. praradęs nepriekaištingą reputaciją;

35.2. paaiškėja, kad dalyvaudamas viešame konkurse į direktoriaus pareigas nuslėpė ar pateikė tikrovės neatitinkančius duomenis, dėl kurių negalėjo būti priimtas į direktoriaus pareigas.

36. Lopšelio-darželio direktorius apie galimą jo atšaukimą mero rašytiniu pranešimu informuojamas ne vėliau kaip likus 7 darbo dienoms iki sprendimo dėl direktoriaus galimo atšaukimo priėmimo dienos. Pranešime nurodoma sprendimo dėl direktoriaus galimo atšaukimo data, atšaukimo priežastis bei pažymima apie direktoriaus teisę ne vėliau kaip likus 5 darbo dienoms iki sprendimo priėmimo dienos pateikti savo argumentuotus paaiškinimus. Sprendimas dėl Lopšelio-darželio direktoriaus atšaukimo (neatšaukimo) priimamas Vilniaus miesto savivaldybės mero potvarkiu.

37. Nuostatuose neaptarti klausimai, susiję su Lopšelio-darželio direktoriaus priėmimo ir atleidimo vykdymu, sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

38. Direktoriaus kompetencija:

38.1. organizuoja Lopšelio-darželio darbą, kad būtų įgyvendinami Lopšelio-darželio veiklos tikslai ir atliekamos nustatytos funkcijos;

38.2. užtikrina, kad Lopšelio-darželio veikloje būtų laikomasi įstatymų, kitų teisės aktų ir Nuostatų;

38.3. teisės aktų nustatyta tvarka priima į pareigas ir atleidžia iš jų Lopšelio-darželio darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartį (toliau – darbuotojai);

38.4. nustato Lopšelio-darželio struktūrą ir darbuotojų pareigybių sąrašą;

38.5. nustato Lopšelio-darželio darbuotojų darbo apmokėjimo sistemą, jeigu Lopšelyje-darželyje nėra sudaryta kolektyvinė sutartis;

38.6. užtikrina racionalų ir taupų lėšų ir turto naudojimą, Lopšelio-darželio veiksmingos vidaus kontrolės sistemos sukūrimą, jos veikimą ir tobulinimą;

38.7. organizuoja Lopšelio-darželio veiklą, įgyvendindamas strateginį Lopšelio-darželio valdymą; vadovauja rengiant Lopšelio-darželio strateginį ir metinį planus, užtikrina jų įgyvendinimą; organizuoja Lopšelio-darželio veiklos įsivertinimą ir stebėseną, analizuoja išteklių būklę ir atsako už Lopšelio-darželio veiklos rezultatus;

38.8. vadovauja kuriant lyderystės ugdymui kultūrą, išlaikant ir stiprinant kiekvienam ugdytiniui ugdytis ir savo galimybėms atskleisti palankią aplinką;

38.9. įgyvendina personalo valdymo priemones, sudaro galimybes ir skatina darbuotojus, užtikrina jų profesinį tobulėjimą ir Pedagogų etikos kodekso normų laikymąsi;

38.10. bendradarbiauja su ugdytinių tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir partneriais, siekdamas Lopšelio-darželio tikslų, kartu su Lopšelio-darželio savivaldos institucijomis sprendžia svarbiausius Lopšelio-darželio veiklos klausimus; bendradarbiauja su institucijomis, įstaigomis, įmonėmis ir organizacijomis siekdamas efektyvaus Lopšelio-darželio valdymo, ugdymo kokybės ir mokinių saugumo;

38.11. kiekvienais metais iki sausio 20 dienos teikia Lopšelio-darželio bendruomenei ir Lopšelio-darželio tarybai svarstyti bei viešai paskelbia savo metų veiklos ataskaitą. Lopšelio-darželio vadovo metų veiklos ataskaitos struktūrą ir reikalavimus nustato švietimo, mokslo ir sporto ministras;

38.12. pagal kompetenciją vykdo kitas teisės aktuose (Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatyme ir kt.) ir pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas.

V SKYRIUS LOPŠELIO-DARŽELIO SAVIVALDA

39. Lopšelyje-darželyje veikia šios savivaldos institucijos: Lopšelio-darželio taryba, mokytojų taryba, vaikų grupių tėvų (globėjų) taryba.

40. Lopšelio-darželio taryba yra aukščiausia Lopšelio-darželio savivaldos institucija, sudaryta iš mokytojų, tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės atstovų.

41. Lopšelio-darželio tarybos nariu gali būti asmuo, turintis žinių ir gebėjimų, padedančių siekti Lopšelio-darželio strateginių tikslų ir įgyvendinti Lopšelio-darželio misiją. Lopšelio-darželio tarybos nariu negali būti Lopšelio-darželio direktorius, valstybės politikai, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai.

42. Lopšelio-darželio tarybą sudaro 9 nariai; Lopšelio-darželio tarybos nariai renkami trejiems metams; 4 nariai atstovauja tėvams (globėjams), 4 nariai – mokytojams ir vienas narys – vietos bendruomenei.

43. Lopšelio-darželio tarybos sudėtį tvirtina Lopšelio-darželio direktorius.

44. Likus ne mažiau kaip dviem mėnesiams iki Lopšelio-darželio tarybos kadencijos pabaigos skelbiami nauji Lopšelio-darželio tarybos rinkimai. Pasibaigus Lopšelio-darželio tarybos kadencijai, Lopšelio-darželio taryba baigia savo veiklą ir perduoda savo įgaliojimus naujai išrinktai Lopšelio-darželio tarybai.

45. Asmenys į Lopšelio-darželio tarybą renkami vienai kadencijai. Pasibaigus Lopšelio-darželio tarybos nario trejų metų kadencijai, jo įgaliojimai nutrūksta.

46. 4 tėvus (globėjus) į Lopšelio-darželio tarybą renka visuotinis tėvų (globėjų) susirinkimas. Siūlyti kandidatus, kelti savo kandidatūrą turi teisę bet kuris tėvas (globėjas). Lopšelio-darželio tarybos nariais išrenkami daugiau balsų surinkę kandidatai. Jei kandidatų, surinkusių po

lygiai balsų, yra daugiau nei laisvų vietų Lopšelio-darželio taryboje, rengiamas pakartotinis balsavimas.

47. 4 mokytojus į Lopšelio-darželio tarybą renka mokytojų taryba. Siūlyti kandidatus, kelti savo kandidatūrą turi teisę bet kuris mokytojų tarybos narys. Lopšelio-darželio tarybos nariais išrenkami daugiau balsų surinkę kandidatai. Jei kandidatų, surinkusių po lygiai balsų, yra daugiau nei laisvų vietų Lopšelio-darželio taryboje, rengiamas pakartotinis balsavimas.

48. Vieną vietos bendruomenės narį Lopšelio-darželio taryboje gali atstovauti seniūnaitis, bendruomeninės organizacijos deleguotas asmuo arba kitas vietos bendruomenės narys, susietas bendrais gyvenimo poreikiais ir interesais toje bendruomenėje, išrinktas bendruomenės narių susirinkime.

49. Kandidatus gali siūlyti bet kuris bendruomenės narys, taip pat galima kelti savo kandidatūrą. Kandidatais negali būti Lopšelio-darželio vaikų tėvai (globėjai), mokytojai ir kiti darbuotojai.

50. Renkant bendruomenės atstovą, išrenkamas kandidatas, surinkęs daugiausia balsų. Jei du ar daugiau kandidatų surenka vienodą balsų skaičių, rengiamas pakartotinis balsavimas, kuriame galima balsuoti tik už vieną iš vienodą balsų skaičių surinkusių kandidatų.

51. Lopšelio-darželio tarybai vadovauja pirmininkas, kurį iš savo narių renka Lopšelio-darželio tarybos nariai paprasta balsų dauguma pirmojo posėdžio metu.

52. Pirmininkas gali būti atšauktas tarybos narių sprendimu bet kuriuo kadencijos metu, jei jis nevykdo pareigų, pažeidžia įstaigos nuostatus ar kitaip netinkamai atlieka savo funkcijas. Sprendimas priimamas paprasta balsų dauguma.

53. Lopšelio-darželio tarybos posėdžius protokoluoja ir kitus dokumentus teisės aktų nustatyta tvarka tvarko Lopšelio-darželio tarybos sekretorius, išrenkamas iš Lopšelio-darželio tarybos narių balsų dauguma pirmojo posėdžio metu visai kadencijai. Lopšelio-darželio tarybos sekretorius yra tarybos narys, kuris kaip ir kiti tarybos nariai turi balso teisę.

54. Lopšelio-darželio tarybos veiklos organizavimo forma – posėdžiai. Posėdžiai gali vykti ir nuotoliniu būdu.

55. Pirmąjį Lopšelio-darželio posėdį šaukia Lopšelio-darželio direktorius, kitus – Lopšelio-darželio tarybos pirmininkas. Posėdžio šaukimo iniciatyvos teisę turi Lopšelio-darželio tarybos pirmininkas, Lopšelio-darželio tarybos nutarimu, Lopšelio-darželio direktorius, Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

56. Lopšelio-darželio tarybos posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja 2/3 narių. Nutarimai priimami paprasta posėdyje dalyvaujančiųjų balsų dauguma. Kiekvienas narys turi po vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia Lopšelio-darželio tarybos pirmininko balsas. Nesant kvorumo, nutarimai nepriimami.

57. Į Lopšelio-darželio tarybos posėdžius be balso teisės gali būti kviečiami kitų Lopšelio-darželio savivaldos institucijų atstovai, Lopšelio-darželio direktorius, mokytojų, vaikų tėvai (globėjai) ir kiti asmenys.

58. Eiliniai Lopšelio-darželio tarybos posėdžiai šaukiami 3 kartus per metus. Prireikus gali būti sušauktas neeilinis Lopšelio-darželio tarybos posėdis.

59. Lopšelio-darželio taryba veiklą organizuoja pagal savo patvirtintus nuostatus. Lopšelio-darželio tarybos nuostatai keičiami Lopšelio-darželio tarybos nutarimu.

60. Lopšelio-darželio tarybos nuostatų keitimo iniciatyvos teisę turi Lopšelio-darželio tarybos narys (-iai), Lopšelio-darželio direktorius, lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui ir savininkas.

61. Lopšelio-darželio tarybos narius gali atšaukti juos išrinkusios Lopšelio-darželio bendruomenės grupės.

62. Lopšelio-darželio tarybos narių atšaukimas vykdomas pagal atitinkamų grupių rinkimų tvarką, nustatytą 46, 47 ir 50 punktuose.

63. Lopšelio-darželio tarybos narys gali atsistatydinti nesibaigus Lopšelio-darželio tarybos kadencijai, apie tai ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų raštu įspėjęs Lopšelių-darželių.

64. Lopšelio-darželio tarybos narį atšaukus, jam atsistatydinus ar dėl kitų priežasčių nutrūkus Lopšelio-darželio tarybos nario įgaliojimams pirma laiko, į jo vietą išrenkamas naujas narys, atstovaujantis tai Lopšelio-darželio bendruomenės grupei, kuriai atstovavo buvęs narys iki veikiančios Lopšelio-darželio tarybos kadencijos pabaigos šiuose nuostatuose numatyta Lopšelio-darželio tarybos narių rinkimo tvarka.

65. Lopšelio-darželio tarybos kompetencija:

65.1. teikia siūlymus dėl Lopšelio-darželio strateginių tikslų, uždavinių ir jų įgyvendinimo priemonių;

65.2. pasirenka Lopšelio-darželio veiklos įsivertinimo sritis, veiklos kokybės įsivertinimo atlikimo metodiką, analizuoja įsivertinimo rezultatus ir priima sprendimus dėl veiklos tobulinimo;

65.3. pritaria Lopšelio-darželio strateginiam planui, Lopšelio-darželio metiniam veiklos planui, Lopšelio-darželio vidaus darbo tvarkos taisyklėms, kitiems Lopšelio-darželio veiklą reglamentuojantiems dokumentams, teikiamiems Lopšelio-darželio direktoriaus;

65.4. teikia Lopšelio-darželio direktoriui siūlymus dėl Lopšelio-darželio vidaus struktūros tobulinimo;

65.5. svarsto Lopšelio-darželio lėšų naudojimo klausimus;

65.6. kiekvienais metais svarsto ir vertina Lopšelio-darželio vadovo metinę veiklos ataskaitą ir teikia savo sprendimą dėl ataskaitos Lopšelio-darželio savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai;

65.7. turi teisę gauti visą informaciją apie Lopšelio-darželio veiklą;

65.8. svarsto kitų savivaldos institucijų ar Lopšelio-darželio bendruomenės narių iniciatyvas ir teikia Lopšelio-darželio direktoriui siūlymus;

65.9. svarsto Lopšelio-darželio metines veiklos ataskaitas ir teikia siūlymus Lopšelio-darželio direktoriui, savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai dėl Lopšelio-darželio veiklos tobulinimo, saugių vaikų ugdymo ir darbo sąlygų sudarymo, talkina formuojant Lopšelio-darželio materialinius, finansinius ir intelektualinius išteklius;

65.10. svarsto kitus Lopšelio-darželio direktoriaus teikiamus su jos kompetencija susijusius klausimus.

66. Lopšelio-darželio taryba už savo veiklą vieną kartą per metus atsiskaito Lopšelio-darželio bendruomenei.

67. Lopšelio-darželio taryba paleidžiama:

67.1. reikalaujant dviem trečdaliams Lopšelio-darželio tarybos narių;

67.2. likviduojant Lopšelių-darželių.

68. Lopšelio-darželio mokytojų taryba – nuolat veikianti Lopšelio-darželio savivaldos institucija, susidedanti iš rinkimais išrinktų mokytojų, atstovaujanti mokytojų interesams ir sprendžianti mokytojams aktualias problemas. Lopšelio-darželio mokytojų tarybą sudaro 9 nariai, renkami penkeriems metams. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos nariais gali tapti Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojai ugdymui, visi Lopšelyje-darželyje dirbantys mokytojai, švietimo pagalbą teikiantys specialistai, kiti tiesiogiai ugdymo procese dalyvaujantys asmenys, jeigu jie yra ir mokytojai – asmenys, ugdantys mokinius pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos sudėtį tvirtina Lopšelio-darželio direktorius.

69. Likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki Lopšelio-darželio mokytojų tarybos kadencijos pabaigos skelbiami nauji Lopšelio-darželio mokytojų tarybos rinkimai. Pasibaigus Lopšelio-darželio mokytojų tarybos kadencijai, Lopšelio-darželio mokytojų taryba baigia savo veiklą ir perduoda savo įgaliojimus naujai išrinktai Lopšelio-darželio mokytojų tarybai.

70. Asmenys į Lopšelio-darželio mokytojų tarybą renkami vienai kadencijai. Pasibaigus Lopšelio-darželio tarybos nario penkerių metų kadencijai, jo įgaliojimai nutrūksta.

71. Atstovus į Lopšelio-darželio mokytojų tarybą renka visuotinis susirinkimas, kuriame dalyvauja Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojai ugdymui, visi Lopšelyje-darželyje dirbantys mokytojai – asmenys, ugdantys mokinius pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas, švietimo pagalbą teikiantys specialistai ir kiti tiesiogiai ugdymo procese dalyvaujantys asmenys, kurie yra ir mokytojai. Siūlyti kandidatus bei kelti savo kandidatūrą turi teisę bet kuris pagal šiuos Nuostatus Lopšelio-darželio mokytojų tarybos nariu galintis tapti asmuo. Mokytojų tarybos nariais išrenkami daugiau balsų surinkę kandidatai. Jei kandidatų, surinkusių po lygiai balsų, yra daugiau nei

laisvų vietų mokytojų taryboje, rengiamas pakartotinis balsavimas, kuriame kiekvienas susirinkimo dalyvis gali balsuoti tik už vieną iš lygų balsų skaičių surinkusį kandidatą.

72. Lopšelio-darželio mokytojų tarybai vadovauja pirmininkas, kurį iš savo narių renka Lopšelio-darželio mokytojų tarybos nariai paprasta balsų dauguma pirmojo posėdžio metu.

73. Pirmininkas gali būti atšauktas mokytojų tarybos narių sprendimu bet kuriuo kadencijos metu, jei nevykdo pareigų, pažeidžia įstaigos nuostatus ar kitaip netinkamai atlieka savo funkcijas. Sprendimas priimamas paprasta balsų dauguma.

74. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos posėdžius protokoluoja ir kitus dokumentus pagal dokumentacijos planą ir dokumentų valdymo taisykles tvarko mokytojų tarybos išrenkamas mokytojų tarybos sekretorius. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos sekretorius yra tarybos narys, kuris kaip ir kiti tarybos nariai turi balso teisę.

75. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos posėdį šaukia pirmininkas. Posėdžio šaukimo iniciatyvos teisę turi Lopšelio-darželio mokytojų tarybos pirmininkas, Lopšelio-darželio mokytojų taryba nutarimu, Lopšelio-darželio direktorius, Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui.

76. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja 2/3 narių. Nutarimai priimami paprasta posėdyje dalyvaujančiųjų balsų dauguma. Kiekvienas narys turi po vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia Lopšelio-darželio mokytojų tarybos pirmininko balsas. Nesant kvorumo, nutarimai nepriimami.

77. Į Lopšelio-darželio mokytojų tarybos posėdžius be balso teisės gali būti kviečiami kitų Lopšelio-darželio savivaldos institucijų atstovai, Lopšelio-darželio direktorius, mokytojai, vaikų tėvai (globėjai) ir kiti asmenys.

78. Eiliniai Lopšelio-darželio mokytojų tarybos posėdžiai šaukiami 4 kartus per metus. Prireikus gali būti sušauktas neeilinis Lopšelio-darželio mokytojų tarybos posėdis.

79. Lopšelio-darželio mokytojų taryba veiklą organizuoja pagal savo patvirtintus nuostatus. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos nuostatai keičiami Lopšelio-darželio mokytojų tarybos nutarimu.

80. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos nuostatų keitimo iniciatyvos teisę turi Lopšelio-darželio mokytojų tarybos narys (-iai).

81. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos narius gali atšaukti juos išrinkęs visuotinis susirinkimas, kuriame dalyvauja Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojai ugdymui, visi Lopšelyje-darželyje dirbantys mokytojai – asmenys, ugdantys mokinius pagal formaliojo arba neformaliojo švietimo programas, švietimo pagalbą teikiantys specialistai ir kiti tiesiogiai ugdymo procese dalyvaujantys asmenys, kurie yra ir mokytojai.

82. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos narys gali atsistatydinti nesibaigus Lopšelio-darželio mokytojų tarybos kadencijai, apie tai ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų raštu įspėjęs Lopšelio-darželį.

83. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos narį atšaukus, jam atsistatydinus ar dėl kitų priežasčių nutrūkus Lopšelio-darželio mokytojų tarybos nario įgaliojimams pirma laiko, į jo vietą išrenkamas naujas narys iki veikiančios Lopšelio-darželio mokytojų tarybos kadencijos pabaigos. Nuostatuose numatyta Lopšelio-darželio mokytojų tarybos narių rinkimo tvarka.

84. Lopšelio-darželio mokytojų tarybos kompetencija:

84.1. aptaria praktinius ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo organizavimo klausimus;

84.2. analizuoja Lopšelio-darželio ugdymo procesą ir numato šio proceso tobulinimo būdus;

84.3. analizuoja Lopšelio-darželio veiklos ir ugdymo programų įgyvendinimą;

84.4. skatina naujovių paiešką ir gerosios patirties sklaidą;

84.5. kartu su Lopšelio-darželio logopedu, ir kitais specialistais sprendžia vaikų sveikatos, saugios veiklos, kalbos, elgesio korekcijos, poilsio ir mitybos klausimus;

84.6. numato bendradarbiavimo su vaikų tėvais (globėjais) ir visuomene kryptis;

84.7. renka atstovus į Lopšelio-darželio tarybą;

84.8. teikia Lopšelio-darželio direktoriui siūlymus dėl mokytojų kvalifikacijos kėlimo;

84.9. pritaria Lopšelio-darželio vidaus tvarkos taisyklėms;

84.10. sprendžia kitus su jos veikla susijusius klausimus.

85. Lopšelyje-darželyje veikia vaikų grupių tėvų (globėjų) taryba. Vaikų grupių tėvų (globėjų) taryba – lopšelio-darželio savivaldos institucija, susidedanti iš išrinktų tėvų (globėjų), atstovaujanti tėvų (globėjų) interesams ir sprendžianti tėvams (globėjams) aktualias problemas. Vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos nariai renkami grupės tėvų (globėjų) susirinkime vienų metų kadencijai kiekvienų mokslo metų pradžioje. Vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybą sudaro 3 nariai – tėvai (globėjai), atstovaujantys atitinkamos vaikų grupės tėvams (globėjams). Siūlyti kandidatus, kelti savo kandidatūrą turi teisę bet kuris iš grupės vaikų tėvų (globėjų). Vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos nariais išrenkami daugiau balsų surinkę kandidatai. Jei kandidatų, surinkusių po lygiai balsų, yra daugiau nei laisvų vietų vaikų grupių tėvų (globėjų) taryboje, rengiamas pakartotinis balsavimas, kuriame kiekvienas tėvų (globėjų) susirinkime dalyvaujantis asmuo gali balsuoti tik už vieną iš lygų balsų skaičių surinkusį kandidatą. Vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybai vadovauja grupių tėvų (globėjų) bendru sutarimu pirmajame pasitarime visai kadencijai išrinkti pirmininkai.

86. Asmenys į Lopšelio-darželio vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybą renkami vienai kadencijai. Pasibaigus Lopšelio-darželio vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos nario vienų metų kadencijai, jo įgaliojimai nutrūksta.

87. Lopšelio-darželio vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos narius gali atšaukti juos išrinkęs grupės tėvų (globėjų) susirinkimas. Lopšelio-darželio vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos narys gali atsistatydinti nesibaigus Lopšelio-darželio vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos kadencijai, apie tai ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų raštu įspėjęs Lopšelio-darželio vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybą.

88. Lopšelio-darželio vaikų grupės tėvų tarybos narį atšaukus, jam atsistatydinus ar dėl kitų priežasčių nutrūkus Lopšelio-darželio vaikų grupės tėvų tarybos nario įgaliojimams pirma laiko, į jo vietą išrenkamas naujas narys iki veikiančios Lopšelio-darželio vaikų grupės tėvų tarybos kadencijos pabaigos šiuose nuostatuose numatyta Lopšelio-darželio vaikų grupės tėvų tarybos narių rinkimo tvarka.

89. Vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos veiklos organizavimo forma – pasitarimai, kurie rengiami pagal poreikį, sprendimai priimami bendru susitarimu. Pasitarimus rengia vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos pirmininkas, pasitarimų rengimo iniciatyvos teisę turi vaikų grupių tėvų (globėjų) tarybos pirmininkas, Lopšelio-darželio direktorius ir grupės mokytojai.

90. Vaikų grupių tėvų (globėjų) taryba:

90.1. padeda spręsti grupės veiklos ir vaikų ugdymo klausimus;

90.2. aptaria su grupės mokytoju vaikų saugumo, maitinimo, informacijos apie vaikus gavimo klausimus;

90.3. padeda organizuoti grupės renginius, išvykas, kurti edukacinę aplinką;

90.4. teikia siūlymus Lopšelio-darželio tarybai ir direktoriui;

90.5. sprendžia kitus su jų veikla susijusius klausimus.

VI SKYRIUS DARBUOTOJŲ PRIĖMIMAS Į DARBĄ, JŲ DARBO APMOKĖJIMO TVARKA IR ATESTACIJA

91. Darbuotojai į darbą Lopšelyje-darželyje priimami ir atleidžiami iš jo vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais darbo santykius.

92. Lopšelio-darželio darbuotojų darbo užmokestis mokamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymais ir kitais teisės aktais.

93. Lopšelio-darželio pavaduotojo (-ų) ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, poskyrių vedėjų, mokytojų, kitų pedagoginių darbuotojų atestacija vykdoma ir tobulinama jų kvalifikacija Lietuvos Respublikos įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

94. Lopšelio-darželio direktoriaus, jo pavaduotojo (-ų) ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų veiklos vertinimas vykdomas švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS

LOPŠELIO-DARŽELIO TURTAS, LĖŠOS, JŲ NAUDOJIMO TVARKA, FINANSINĖS VEIKLOS KONTROLĖ IR VEIKLOS PRIEŽIŪRA

95. Lopšelis-darželis valdo patikėjimo teise perduotą Vilniaus miesto savivaldybės turtą, jį naudoja ir disponuoja juo Lietuvos Respublikos įstatymų, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

96. Lopšelio-darželio lėšas sudaro:

96.1. valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų Vilniaus miesto savivaldybės biudžetui skirtos lėšos ir Vilniaus miesto savivaldybės biudžeto lėšos skiriamos pagal patvirtintas sąmatas;

96.2. pajamos už teikiamas paslaugas;

96.3. fondų, organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų dovanotos ar kitaip teisėtais būdais perduotos lėšos, tikslinės paskirties lėšos pagal pavedimus;

96.4. kitos teisėtu būdu įgytos lėšos.

97. Lopšelio-darželio buhalterinę (finansinę) apskaitą organizuoja ir finansinę atskaitomybę tvarko Vilniaus miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga „Skaitlis“ teisės aktų nustatyta tvarka.

98. Lopšelio-darželio finansinės veiklos kontrolę teisės aktų nustatyta tvarka vykdo savininkas. Lopšelio-darželio valstybinį auditą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. Lopšelio-darželio išorės finansinį, atitikties ir veiklos auditą atlieka Vilniaus miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba. Lopšelio-darželio vidaus auditas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu ir kitais vidaus auditą reglamentuojančiais teisės aktais. Lopšelio-darželio veiklos priežiūrą atlieka Vilniaus miesto savivaldybės vykdomoji institucija, prireikus pasitelkdama išorinius vertintojus.

VIII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

99. Informacija visuomenei apie Lopšelio-darželio veiklą teikiama Lopšelio-darželio interneto svetainėje, prireikus teisės aktų nustatyta tvarka įstaigos savininko interneto svetainėje.

100. Pranešimai, kuriuos remiantis Lietuvos Respublikos teisės aktais ar šiais nuostatais reikia paskelbti viešai, skelbiami valstybės įmonės Registrų centro elektroniniame leidinyje „Juridinių asmenų vieši pranešimai“.

101. Nuostatus, jų pakeitimus, papildymus tvirtina Lopšelio-darželio savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija.

102. Nuostatų pakeitimai ar papildymai derinami su Lopšelio-darželio taryba.

103. Nuostatai gali būti keičiami ir papildomi Lopšelio-darželio savininko teisės ir pareigas įgyvendinančios institucijos, Lopšelio-darželio direktoriaus ar Lopšelio-darželio tarybos iniciatyva.

104. Lopšelis-darželis reorganizuojamas, likviduojamas ar pertvarkomas, Lopšelio-darželio struktūros pertvarka vykdoma Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
